

He intended to lift the detached item – נתכוין להגביה את התלוש¹

OVERVIEW

The גמרא stated that all agree if a person intended to pick up תלוש and inadvertently he cut מחובר that he is פטור. However if he intended to cut תלוש and inadvertently he cut מחובר; according to רבא he is פטור, but according to אב"י he is חייב. There is a dispute between רש"י and תוספות how to interpret this גמרא.

פירש בקונטרס² כגון סכין מוטל בערוגת ירק ונתכוין להגביה וחתך את המחובר - **if for instance a knife was lying in a vegetable patch and he intended to pick up the knife, and inadvertently he cut the מחובר vegetable**. This concludes פרש"י. Our תוספות infers from רש"י that -

אם כן הא דפליגי בנתכוין לחתוך את התלוש וחתך את המחובר - **Therefore this which רבא and אב"י are arguing in a case 'where he intended to cut the תלוש and instead cut the מחובר'**; according to רש"י - **היינו לחתוך תלוש³ וחתך מחובר אחר⁴** -

- **מחובר he intended to cut [this] תלוש and inadvertently he cut another מחובר** - **אבל לחתוך מחובר זה וחתך מחובר אחר משמע דחייב⁵ לכולי עלמא⁶** - **It seems from פרש"י that if, however he intended to cut this מחובר and instead cut another מחובר, he will be חייב according to everyone (רבא and אב"י).**

פרש"י disagrees with תוספות:

וקשה לרבינו תם דבסוף פרק ספק אכל (כריתות יט,ב) אמר שמואל -
- פרק ספק אכל שמואל said in the end of פרש"י, for ר"ת has a difficulty with

¹ מחובר means an item which is not attached to the ground or to a plant which is attached to the ground, while תלוש means a plant which is attached to the ground or to a growing plant.

² בד"ה נתכוין.

³ The תלוש וחתך זה (instead of תלוש וחתך, הגהות הב"ח).

⁴ (רש"י) means (according to) that נתכוין להגביה את התלוש וחתך את המחובר means (according to) that he intended to pick up one תלוש (the knife) and instead he cut another מחובר (a plant), we must therefore conclude that the argument in the case of המחובר וחתך את התלוש וחתך is in a similar setting; meaning that he intended to cut one תלוש and instead cut a different מחובר. The difference in the two cases is merely that in the first case he never intended to cut anything, but in the argument case he intended to cut (תלוש). Everything else however remains the same; he intended to interact with one item, but he interacted with another item. See 'Appendix' for further clarification.

⁵ He is חייב since he intended to do an איסור (he was מחובר זה) and he did an איסור (he was אחר).

⁶ We have inferred from רש"י that the מחלוקת is (only) if נתכוין לחתוך תלוש זה וחתך מחובר אחר; only in this case is רבא פטור since he never intended to do a מלאכה; he was מתכוין to cut only תלוש, however if he was נתכוין to cut מחובר זה (which is a מלאכה) so even if he cut מחובר אחר he will still be חייב.

המתעסק⁷ בחלבים⁸ ועריות⁹ חייב שכן נהנה¹⁰ בשבת פטור דמלאכת מחשבת אסרה תורה¹¹ -
One who is מתעסק with חלבים or עריות, he is חייב, since he benefitted; however if he was מתעסק in a מלאכה on שבת he is פטור, for the תורה only forbade a מלאכת מחשבת -

ומוכח התם¹² דאפילו בנתכוין ללקוט תאנה זו וליקט תאנה אחרת¹³ פטר שמואל -
And it is evident there (in מס' כריתות) that שמואל exempts him from a חטאת on שבת even in a case where he intended to harvest this fig and he inadvertently harvested another fig; this contradicts פרש"י -

פרש"י has another contradiction to תוספות

ולקמן בפרק הזורק (דף צ"ב) פטר¹⁴ רבא נתכוין לזרוק ארבע זורק שמנה -
And later in פרק הזורק (רבא) [רב אשי] was פוטר in a case where he intended to throw an object four אמות and instead he threw it inadvertently eight אמות (even though there is an איסור either way [four or eight]); this פטר applies -
כי לא אמר כל מקום שתוצא תנוח -

If, when he threw it, he did not say that he is satisfied wherever it will land, but rather he specifically wanted it to land four אמות away, so he is פטור if it landed eight אמות away (even though when it traveled eight אמות it also traveled the four אמות, which is [partially] what he wanted) -

וכל שכן¹⁵ בנתכוין לזרוק בצד זה וזרק בצד אחר דלא נעשה כלל רצונו -
So certainly where he intended to throw it in this direction and inadvertently

⁷ מתעסק means that he was preoccupied and erroneously transgressed. See following footnotes.

⁸ See רש"י there; כגון חלב ושומן לפניו ונודע שזה חלב וזה שומן ונתכוון לאכול שומן והביט למקום אחר והלכה ידו אל החלב ואכלו. He intended to eat the kosher fats and by mistake he ate the forbidden חלב (which was nearby).

⁹ See רש"י there; מתעסק בעריות. אחותו ואשתו לפניו ונשמטה אשתו ולא ידע ובאה אחותו במקומה, ולא דמי לשוגג דשוגג כגון שנתכוון. He intended to have relations with his wife and somehow he ended up with his sister (who was also there). לשוגג means he did what he wanted to do, but did not realize that it is אסור, however מתעסק means he did not do what he intended.

¹⁰ He must bring a קרבן חטאת in the aforementioned cases, because he had pleasure or benefitted from the עבירה.

¹¹ We derive the types of מלאכות which are אסור on שבת from המשכן, and by the משכן, the work done was a מלאכת מחשבת as written in לה,לג (ויקהל) שמות that מלאכת מחשבת meaning is was thoughtful and planned, but not haphazard and unintentional.

¹² There (towards the bottom of the עמוד) challenges שמואל, how can you say מתעסק is פטור; for we learnt, if he intended to pick black figs and instead he picked white figs, פוטר is ר' יהושע, but according to you (שמואל), even if he intended to pick one fig and he picked another (of the same kind) he should also be פטור. [The גמרא there answers the question.] It is evident that according to שמואל he is פטור even by אחרת זו וליקט תאנה אחרת.

¹³ This is case of נתכוין לחתוך מחובר זה וחתך מחובר אחר, where תוספות previously (see footnote # 5) surmised from רש"י that he is פוטר, however here we see that שמואל is פוטר.

¹⁴ The גורם 'רבינא' amends this to read פטר רב אשי נתכוין (instead of פטר רבא נתכוין). Others are 'רבינא'.

¹⁵ In the case of נתכוין לזרוק בצד זה והלך בצד אחרת where it went partially how he wanted, and nevertheless he is פטור since it was not exactly the way he wanted, so certainly where נתכוין לזרוק בצד זה והלך בצד אחרת, where no part of his wish was fulfilled, that he will be פטור

he threw it in a different direction, where his will was not fulfilled at all, that he will be פטור -

או נתכין לחתוך מחובר זה¹⁶ וחתך מחובר אחר דפטור -

Or similarly where he was נתכין לחתוך מחובר זה and he cut another מחובר that he is פטור, since his רצון was not fulfilled at all. This contradicts the inference from פרש"י that נתכין לחתוך מחובר זה וחתך מחובר אחר דחייב לכו"ע.

¹⁷נתכין לחתוך את התלוש וחתך את המחובר offers his interpretation of תוספות

ונראה לרבינו תם דהכא מיירי בנתכין לחתוך תלוש ונמצא שהוא מחובר¹⁸ -

נתכין ר"ת (by the dispute of רבא and אביי regarding ר"ת) And it is the view of the ר"ת that here (לחתוך את התלוש וחתך את המחובר) it is a case where he intended to cut the תלוש and it turned out that this תלוש which he intended to cut was מחובר -

וחותך מה שהיה מתכין אלא שלא היה יודע שהיה מחובר -

So he cut the plant which he intended to, but he was not aware that it was מחובר; he thought it was תלוש -

ופליגי אביי ורבא בקרא¹⁹ דאשר חטא בה -

And אשר חטא בה of פסוק argue how to interpret the פסוק and רבא אביי ורבא -

דמוקי ליה רבי אליעזר בפרק ספק אכל (שם יט,ב) פרט למתעסק²⁰ -

Which ר"א, in פסוק ספק אכל, establishes this פסוק to teach us; 'except for מתעסק', who is פטור from a קרבן -

והכי איתא התם בהדיא דקאמר עלה -

And this is what it states there explicitly, when it explains the פטור of מתעסק -

לרבא משכחת לה שנתכין לחתוך את התלוש וחתך את המחובר²¹ -

According to רבא the exemption of מתעסק can be found in a case where he was נתכין לחתוך את התלוש וחתך את המחובר, and -

לאביי שנתכין להגביה את התלוש כולי -

נתכין להגביה את התלוש of פטור the פטור is limited to a case of according to אביי According to etc. and he was חתך the מחובר, which he thought was תלוש (but not for נתכין לחתוך את התלוש וחתך

¹⁶ This is presumably in a case where he had a specific intention to cut this fruit exclusively (similar to 'כי לא אמר כל' (מקום שתמצא תנוח').

¹⁷ Presumably תוספות will also interpret differently the case of המחובר וחתך את התלוש וחתך את המחובר. See footnote # 18.

¹⁸ It would seem that according to the ר"ת the explanation of המחובר וחתך את התלוש וחתך את המחובר also means that the plant he thought was תלוש was actually מחובר (not like רש"י). See footnote # 4.

¹⁹ They argue whether the פטור of פטור reads, ויקרא ד,כג. או הודע אלו חטאתו אשר חטא בה ונהביא את קרבנו שיעיר עזים זכר תמים. פרט of פטור (the view of רבא) or only to a case where התלוש ונמצא שהוא מחובר (the view of אביי). which is derived from this פסוק applies even to a case where מחובר ונמצא שהוא מחובר (the view of רבא) and according to רבא it means even if

²⁰ interprets מתעסק to mean only if התלוש ונמצא שהוא מחובר and according to רבא it means even if נתכין לחתוך את התלוש וחתך את המחובר.

²¹ This means that he realized later that what he thought was תלוש was actually מחובר (and the same for אביי).

– (חייב he is אביי where according to, את המחובר

שבת on פטורים distinguishes between two different תוספות:

ושמואל דפטר מטעם מלאכת מחשבת²² היינו בנתכוין לחתוך מחובר זה וחתך מחובר אחר –
מלאכת מחשבת who exempted from a הטאת for the reason that it is not
מחובר מחובר, but he cut another מחובר, that is in a case where he intended to cut this
– דלא נעשה מחשבתו²³ -

Where his original thought (intent) was not fulfilled.

והשתא אתי שפיר דקאמר²⁴ לקמן²⁵ דמפרש שגג בלא מתכוין דשאר מצות היכי דמי²⁶ -
And now the גמרא explains, later will be properly understood, for the גמרא
- (רבא according to) מצות שוגג without intent by other מצות what is the case that he is a
כגון דסבור שומן הוא ואכלו דהיינו ממש דומיא דשבת²⁷ לפירוש רבינו תם:
For instance he thought the food before him was שומן כשר and he ate it, and it
turned out to be חלב, he will be חייב, which this case is exactly similar to the שבת
case according to the interpretation of the ר"ת.

SUMMARY

According to רש"י the cases of נתכוין להגביה/לחתוך את התלוי וחתך את המחובר is where
the תלוי and מחובר are separate items, while according to תוספות it was the same item
(it was נמצא שהוא מחובר) but if it was a different item he is מחשב (פטור משום מלאכת מחשבת).

THINKING IT OVER

1. Explain; where is there more reason to be פטור; by נתכוין לחתוך את התלוי ונמצא
נתכוין לחתוך מחובר זה וחתך מחובר אחר or by שהוא מחובר

2. Why do we need two לימודים; one, אשר חטא בה, to exclude נתכוין לחתוך את התלוי ונמצא

²² The פטור of מתעסק is as mentioned previously where it turned out that the assumed היתר was איסור (and we derive this פטור from מתעסק בה פרט למתעסק). However שמואל is discussing a different case where he did not do the מלאכה as he originally planned; he did it with something else. He is פטור because it is not מחשבת (but not on account of the פטור of מתעסק which is derived from חטא בה). See 'Thinking it over' # 2.

²³ Seemingly רבא and אביי may also agree in this case that he is פטור. They argue only if הוא נמצא שהוא נתכוין לחתוך את התלוי ונמצא שהוא פטור. They argue only if הוא נמצא שהוא נתכוין לחתוך את התלוי ונמצא שהוא פטור.

²⁴ The שפיר לקמן (it reads דקאמר) deletes the word הגהות הב"ח.

²⁵ עג"א.

²⁶ The גמרא is explaining a previously cited ברייתא, which states חומר שאר מצות משבת, שבשאר מצות שגג בלא מתכוין חייב. The גמרא is explaining the distinction between שאר מצות and שבת, in a case of שגג בלא מתכוין. משא"כ בשבת.

²⁷ The גמרא there concludes that by שבת in a similar case of שגג בלא מתכוין, which is נתכוין לחתוך את התלוי וחתך את המחובר, שגג בלא מתכוין, which is נתכוין לחתוך את התלוי וחתך את המחובר (not another piece). Similarly by שבת he ate the piece that he thought was שומן (not another piece). In the case of שומן וחלב he is פטור. This fits with the ר"ת. He is פטור according to רבא. ונמצא שהוא מחובר means נתכוין לחתוך את התלוי וחתך את המחובר that פירוש ר"ת.

²⁸ נתכוין לחתוך מחובר זה וחתך מחובר אחר to exclude מלאכת מחשבת, and two, שהוא מחובר

APPENDIX²⁹

There are various levels (discussed in this תוספות) when one intends to do something with one thing and inadvertently does an איסור.

A. נתכוין להגביה את התלוש וחתך את המחובר. In this case initially he is three steps away from the איסור of cutting מחובר. 1. He had no intent of cutting, 2. He had no intent to deal with מחובר, only תלוש, and 3. He had no intent to deal with this other מחובר.

B. נתכוין לחתוך תלוש זה וחתך מחובר אחר. In this case he is two steps away from the איסור of cutting מחובר. 1. He had no intent to deal with מחובר, only תלוש. 2. He had no intent to deal with this other מחובר.

C. נתכוין לחתוך תלוש ונמצא שהוא מחובר. In this case he is only one step away from the איסור of cutting מחובר. 1. He had no intent to deal with מחובר.

D. נתכוין לחתוך מחובר זה וחתך מחובר אחר. In this case (also) he is only one step away from the איסור of cutting מחובר. 1. He had no intent to deal with the other מחובר. This is somewhat similar to C.

It is obvious that A is the least חייב and B is more חייב than A, and if B is חייב, then C and D are certainly חייב.

רש"י clearly states that it is in case A (where he wanted להגביה one תלוש and inadvertently he cut another מחובר), where everyone agrees he is פטור.

However רש"י did not clearly state in what case is the מחלוקת between אב"י ורבא; is it B or C.

Tosfos infers that רש"י maintains that the מחלוקת is in B, but in [C/D] all hold that he is חייב. The simple way of understanding this inference is that since they both agree by A (which is where he intended to be מגביה one item and cut another item), that he is פטור, so too the מחלוקת is in the same basic scenario where he wanted to cut one תלוש (instead of להגביה את התלוש) and inadvertently he cut another מחובר.

Another way of explaining תוספות inference is the idea of the 'excluded middle'.³⁰

When we distinguish between two cases (as we do here; where in one case all agree that he is פטור and in the other case there is a מחלוקת) we want the distinction

²⁸ See מהר"ם.

²⁹ See footnote # 4.

³⁰ If for instance we say that a person can pick up ten pounds, but not fifty pounds the 'excluded middle' is between ten and fifty pounds. We do not know whether or not the person can pick it up.

to be very clearly demarked with no 'excluded middle'. If we were to say that רש"י maintains that the מחלוקת between אב"י ורבא is in C (where there is more cause to say he is חייב), we will not know their views in B; will אב"י also maintain that B is חייב or not. However if we say the מחלוקת is in B there is no excluded middle we know that A is פטור לכו"ע and C/D is חייב לכו"ע and the מחלוקת is only by B.